

Using such a solution, companies could protect themselves, ensuring compliance with customs and security legislation.

The future of electronic trading will see improved integration of freight forwarding systems into other core business applications. We are already observing forwarding companies linking their freight forwarding software into Customs authorities. Some freight forwarders are also looking to integrate with a customer relationship management (CRM) system. By doing this, client details can be input once and then automatically shared across the inter-linked systems. Full visibility of activities, communication and transactions for a given customer can be made more widely available within the business, from a single sign on.

Data will be increasingly centralised to ensure a single version of the truth. The next step from there will be to make that data available to users of mobile technology. Value can then be added for freight forwarding system users by giving them access to the central freight system via mobile applications to enable, for example, shipment tracking and providing on-the-move alerts for critical exceptions.

To sum up, information technology can serve prodigiously for the benefit of freight forwarders by means of its application in the following practical aspects:

- order management and visibility solutions for easy shipments tracking;
- rate management for optimal quotations;
- special service and single provider to easily interact with Customs offices;
- customer relationship management for improved interactions with customers and further development of data availability with the same aim.

Information technology will continue to play an increasingly important role in the freight forwarding industry. Not only can technology help relieve the increasing business pressures, it can provide freight forwarders with a significant competitive advantage.

Суворова О. Л.

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
науковий співробітник, кандидат економічних наук, доцент*

ШЛЯХИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОГО ОПОДАТКУВАННЯ ЯК ФОРМИ ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ РОЗВИТКУ МОРЕГОСПОДАРСЬКОГО КОМПЛЕКСУ УКРАЇНИ

Для забезпечення сталого розвитку морегосподарського комплексу України, та для підвищення його конкурентоспроможності державі необхідно забезпечити продуктивне використання стимулюючих заходів, основною умовою забезпечення ефективного використання яких є ство-

рення відповідної системи оподаткування (сприятливого податкового середовища).

Говорячи про оподаткування підприємств морегосподарського комплексу, перш за все, необхідно зупинитися на проблемі ціноутворення в даній сфері.

Оскільки підприємства морегосподарського комплексу входять у світову транспортну систему, то принципи ціноутворення на таких підприємствах повинні враховувати сформовану світову практику.

Існує дві концепції ціноутворення портових зборів – англійська і французька. Згідно з англійською концепцією вважається, що порти мають функціонувати на принципах самоокупності. З точки зору цієї концепції портові збори розглядаються як плата за послугу, а їх величина – як ціна послуги, що включає в себе всі витрати по наданню цієї послуги.

Французька концепція розглядає порти як ланку в єдиному транспортному процесі, завдання яких – задоволення потреб країни в перевезенні вантажів. Дана концепція передбачає лише часткове покриття витрат порту за рахунок портових зборів. Це означає, що величина портових зборів не може включати в себе всі витрати, пов'язані з утриманням і розвитком порту. Покриття дефіциту коштів здійснюється за рахунок державного бюджету.

Практично у всіх портах світу кошти від суднових портових зборів державою не вилучаються, а залишаються на балансі портів для використання за своїм прямим призначенням.

Говорячи про умови фінансування портів, треба мати на увазі, що в більшості з них портові адміністрації мають особливий режим оподаткування. Як правило, вони повністю або частково звільнені від сплати податків, що стягуються з інших підприємств. Ця обставина, поряд з прямими субсидіями держави, а також іншими явними і прихованими формами участі центральних та місцевих органів влади у видатках портів, істотно впливає на величину портових зборів у портах.

Безумовно, питання ціноутворення портових зборів дуже складні, і розглядаючи призначення портових зборів, уряди та економісти різних країн розходяться в питаннях їх величини. Тому до вирішення цих проблем потрібен глибокий системний підхід з боку українських вчених та практиків.

Крім проблеми ціноутворення, підприємства українського морегосподарського комплексу стикаються також з необґрунтовно високим податковим тягарем, який ставить діяльність таких підприємств на межу виживання.

Незважаючи на те, що сьогодні вітчизняним урядом проводиться політика, спрямована на зниження податкового тягаря, однією з причин кризового становища українського морегосподарського комплексу є все ще висока частка податків (включаючи збори і мита) у вартості транспортних

послуг, особливо в порівнянні з іноземними компаніями. Зокрема, це не дозволяє вітчизняним підприємствам отримувати необхідний прибуток для відтворення основних фондів, в результаті чого підприємства морегосподарського комплексу діють у несприятливих умовах, зменшуючи тим самим податкові надходження до бюджету країни.

Основною проблемою в сфері оподаткування підприємств морегосподарського комплексу є врегулювання питання визначення оподаткування податком на додану вартість послуг, що включаються до складу портювих зборів.

Відповідно до п. 197.9 ст. 197 Податкового кодексу України, звільняються від оподаткування операції з постачання послуг, що надаються іноземним та вітчизняним суднам, які здійснюють міжнародні перевезення пасажирів, їхнього багажу і вантажів та оплачуються ними відповідно до законодавства України портювими зборами.

Послуги, які надаються в межах України, оподатковуються ПДВ за ставкою 20 %. Це призводить до безпосереднього зростання вартості таких послуг та ще більше погіршує ситуацію з вантажопотоками в морських портах України.

Одним з альтернативних способів виправлення ситуації, що склалася, є внесення змін до Податкового кодексу, що врегулюють питання визначення оподаткування податком на додану вартість послуг, що включаються до складу портювих зборів, та звільнить від оподаткування послуги, що включаються до складу портювих зборів, які стягуються з суден, що здійснюють внутрішні перевезення пасажирів, їхнього багажу; прямують між портами України для здійснення навантаження, розвантаження.

Для розв'язання визначеної проблеми, необхідно викласти у новій редакції п. 197.9 Податкового кодексу, яким передбачити вищезазначені випадки застосування звільнення від оподаткування послуг, що включаються до складу портювих зборів. Внесення відповідних змін не потребує додаткових витрат з боку держави, громадян та суб'єктів господарювання.

Загальнодержавною мотивацією такого редагування Податкового кодексу є збереження обсягів суднозаходів до морських торговельних портів України та внутрішніх вантажопотоків, що дозволить забезпечити виконання затверджених фінансових планів в частині доходів, відрахувань до державного бюджету та державних цільових фондів тощо.

Очікувані вигоди від прийняття нової редакції ст. 197.9 Податкового кодексу України: збереження та поступове збільшення всіх видів вантажопотоків, і, як наслідок, збільшення надходжень до державного бюджету, збереження стабільного розвитку морських торговельних портів і, як наслідок, зростання кількості робочих місць, підвищення заробітної плати, зменшення рівня витрат судновласників на сплату портювих зборів.